

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ จะใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจและการวิจัยในเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงสำรวจจะตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นจะใช้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และ 3 ดังต่อไปนี้

1. การวิจัยเชิงสำรวจ
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. การวิจัยเชิงสำรวจ

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในชุมชนเดียวกัน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ ในเขตอำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรีและอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด เช่น ชาวประมงที่เป็นนายจ้าง กลุ่มที่ค้าขายกับแรงงานข้ามชาติ รับจ้างทั่วไปที่ทำงานกับแรงงานข้ามชาติ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ เป็นต้น แต่ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้น การกำหนดขนาดตัวอย่างจึงจะใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ ในกรณีที่ไม่มีทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังต่อไปนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2552)

$$n = \frac{z^2}{4e^2}$$

โดยที่ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

z = 1.96 ถ้ากำหนดระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 จะได้ z = 1.96

e = ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ กำหนดไว้เท่ากับ 0.05

เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ค่าขนาดตัวอย่างเท่ากับ 385 คน แต่ผู้วิจัยจะเก็บกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน ส่วนเทคนิคการสุ่มตัวอย่งนั้นจะเก็บตัวอย่างจากอำเภอที่มีฐานเศรษฐกิจการประมงเป็นหลักคือ อำเภอแหลมสิงห์ และอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด อย่างไรก็ตามจากข้อจำกัดของข้อมูลทางด้านจำนวนและลักษณะประชากรที่แน่นอนนั้น ทำให้ผู้วิจัยต้องอาศัยการเลือกตัวอย่างโดยบังเอิญ (Accidental Sampling) (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2559: 131) โดยผู้วิจัยแบ่งการเก็บกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คนในอำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรีและอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด จำนวน 200 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.2.1 การสร้างเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม

1.2.2 การทดสอบแบบสอบถาม จะทำการทดสอบความตรง (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ

3 ท่าน ได้แก่

- 1) รศ.ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม
- 2) รศ.ดร.ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ
- 3) รศ.ดร.พิชาย รัตนดิถ

หลังจากนั้นได้ทำการตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยเก็บข้อมูลในพื้นที่ อำเภอ แหวมสิงห์จังหวัดจันทบุรี จำนวน 30 ชุด พบว่า ได้ค่าแอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.872 ตามมาตรฐาน

1.2.3 การฝึกอบรมนักวิจัยภาคสนามซึ่งเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยคาดหวังที่จะพัฒนาให้เป็นนักวิจัยรุ่นใหม่ จำนวน 10 คน

1.2.4 การลงภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลตามแบบสอบถามจากประชากรที่เป็นเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตแหวมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 200 คนและอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด จำนวน 200 คนรวมทั้งสิ้น 400 คน

1.3 การจัดการกระทำกับข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้มีการจัดการกระทำกับข้อมูลเชิงปริมาณได้จากการสำรวจ ดังต่อไปนี้

1.3.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ต้องถือว่าเป็นข้อมูลดิบเพื่อนำไปสู่การประมวลผลเป็นผลวิเคราะห์ต่อไป

1.3.2 เป็นการลงรหัส (Coding) ซึ่งในที่นี้หมายถึง การจัดการทำข้อมูลดิบให้เป็นตัวเลขเพื่อสามารถนำมาใช้ด้วยวิธีทางสถิติในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้

1.3.3 การประมวลผลข้อมูลซึ่งในที่นี้เมื่อใช้กับโปรแกรมคอมพิวเตอร์หมายถึง การคีย์ข้อมูลที่เป็นตัวเลขให้ลงสู่โปรแกรมคอมพิวเตอร์

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งหมายถึง การจัดการกับตัวเลขโดยอาศัยวิธีการทางสถิติซึ่งในกรณีที่ใช้กับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ผู้วิจัยจึงไม่จำเป็นต้องคำนวณด้วยเครื่องคิดเลข แต่จะมีคู่มือการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เหมือนดังเช่นคู่มือการใช้เตาอบไมโครเวฟที่เราซื้อมาศูนย์การค้า เช่น เมื่อเราต้องการให้คอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยต้องกดไปที่คำสั่งว่า “analyze” และถ้าเราต้องการให้คอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมคำนวณค่าเฉลี่ยเราก็อาจจะกดคำสั่งว่า “descriptive” เป็นต้น

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 การวิเคราะห์ตัวแปรส่วนบุคคลจะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา คือ โดยการนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) คำนวณเป็นร้อยละ (Percentage)

1.4.2 การวิเคราะห์ตัวแปรต้นหรือตัวแปรตามจะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา โดยนำเสนอในรูปแบบของค่าเฉลี่ย ร้อยละและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้เป็นสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย สำหรับการวัดระดับความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม สร้างขึ้นตามลักษณะการสร้างแบบวัดทัศนคติที่เรียกว่า (Likert Scale) โดยมีตัวเลือกตอบแบบ 5 ระดับ โดยในแต่ละระดับกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนผลที่เกิดขึ้นจากการมีแรงงานประมงกัมพูชาในทัศนคติของประชาชนในอำเภอแหวมสิงห์ จังหวัดจันทบุรีและอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ดังนี้ (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2555: 255)

เกณฑ์การให้คะแนนระดับความแตกต่าง	ระดับคะแนน
ระดับแตกต่างกันมาก	5
ระดับแตกต่างกันค่อนข้างมาก	4

ระดับแตกต่างกันค่อนข้างน้อย	3
ระดับแตกต่างกันน้อยมาก	2
ระดับไม่แตกต่างกัน	1

ในการแปลผลค่าเฉลี่ยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังต่อไปนี้ (ชันทยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2559: 192)

คะแนนระหว่าง	4.53 – 5.00	แสดงว่า เป็นระดับแตกต่างกันมาก
คะแนนระหว่าง	3.38 – 4.52	แสดงว่า เป็นระดับแตกต่างกันค่อนข้างมาก
คะแนนระหว่าง	2.23 – 3.37	แสดงว่า เป็นระดับแตกต่างกันค่อนข้างน้อย
คะแนนระหว่าง	1.50 – 2.22	แสดงว่า เป็นระดับแตกต่างกันน้อยมาก
คะแนนระหว่าง	1.00 – 1.49	แสดงว่า เป็นระดับไม่แตกต่างกัน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1.1 การวิจัยเอกสาร เอกสารที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) เอกสารขั้นต้น (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมจากแนวการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแรงงานประมงข้ามชาติกัมพูชา ในเขตชุมชนชาวประมง อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรีและอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

2) เอกสารชั้นรอง (Secondary Data) เป็นเอกสารที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ คือ ข้อมูลทางกายภาพของพื้นที่และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นข้อมูลของอำเภอแหลมสิงห์และอำเภอคลองใหญ่ ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม โดยแหล่งข้อมูลดังกล่าว ได้แก่ เอกสารทางราชการ หนังสือวารสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 การสัมภาษณ์ วิธีการสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured or Guided Interview) โดยอาศัยแนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือในรูปแบบต่าง ๆ คือ

1) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นการสัมภาษณ์ แบบไม่เป็นทางการหรือไม่มีโครงสร้าง (Informal or Unstructured Interview) คือ มีเพียงคำถามวิจัยเป็นแนวสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ในที่นี้ จะกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ที่รู้เรื่องเกี่ยวกับ แรงงานประมงข้ามชาติกัมพูชาเป็นอย่างดีโดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key – informants) ได้แก่ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการเรือประมง สมาคมประมง เป็นต้น

2) การสัมภาษณ์กลุ่มย่อย โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 – 5 คน ในการตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนั้น การสัมภาษณ์กลุ่มจึงเป็นการตรวจสอบข้อมูลไปในตัว รายงานวิจัยนี้จะสัมภาษณ์กลุ่มที่สำคัญ เช่น กลุ่มตัวแทนหน่วยงานราชการ กลุ่มผู้ประกอบการเรือประมงและกลุ่มสมาคมประมง เป็นต้น

2.2 การตรวจสอบข้อมูลและการจัดกระทำกับข้อมูล

ในการตรวจสอบข้อมูลและการจัดกระทำกับข้อมูลในเชิงคุณภาพจะมีขั้นตอนที่สำคัญ คือ (ซีเยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2559: 135 – 138)

2.2 ในการจัดกระทำข้อมูลในเชิงคุณภาพจะอาศัยหลักการที่ว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นอาศัยแนวคิดหลัก (Core Concept) ในการขึ้นำการทำงานในที่นี้ จึงอาศัยแนวคิดผลกระทบของแรงงานข้ามชาติและการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมาขึ้นำในการพิจารณาข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ที่กล่าวไว้ก่อนหน้า

2.2 การตรวจสอบข้อมูลในที่นี้ใช้รูปแบบ ดังต่อไปนี้ (ซีเยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2559: 157 – 158)

2.2.1 การตรวจสอบการสัมภาษณ์โดยใช้แหล่งข้อมูลที่ต่างกัน ระหว่างเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยผู้ให้สัมภาษณ์จะถ่ายทอดความรู้สึกที่แท้จริงเกี่ยวกับความพึงพอใจและผลกระทบเกี่ยวกับนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษว่าเป็นอย่างไร ซึ่งสามารถนำมาเป็นการตรวจสอบข้อมูลระหว่างเอกสาร ข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก ว่าตรงกันหรือมีข้อแตกต่างกันแต่ประการใด

2.2.2 การตรวจสอบโดยใช้ผู้สัมภาษณ์ที่มีจุดยืนต่างกัน ในการวิจัยจะใช้ผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีจุดยืนต่างกัน เช่น ส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในพื้นที่

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อเพิ่มเติมคำอธิบายตารางจากการสำรวจให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องครบถ้วน ของข้อมูลจากบันทึกการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละประเด็นหลัก และสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร

นอกจากนี้ จะใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพในการวิเคราะห์กลไกที่มีอยู่เดิมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน ในการจัดการผลกระทบเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออกเป็นการวิเคราะห์บทบาทของกลไกโดยเปรียบเทียบระหว่างบทบาทในเชิงอุดมคติ ตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย (Ideal role) กับบทบาทที่ขับเคลื่อนจริงในภาคปฏิบัติ (actual role) ผลการวิเคราะห์เนื้อหาในเชิงคุณภาพจะใช้เกณฑ์ในการพิจารณา ดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาที่เปรียบเทียบระหว่างบทบาทในเชิงอุดมคติและบทบาทที่ขับเคลื่อนจริงในภาคปฏิบัติ มีผลในลักษณะที่สอดคล้องต้องกัน (Commensulating Role) หมายถึงกลไกได้แสดงบทบาทที่บรรลุประสิทธิผล

2. เนื้อหาที่เปรียบเทียบระหว่างบทบาทในเชิงอุดมคติและบทบาทที่ขับเคลื่อนจริงในภาคปฏิบัติ มีผลในลักษณะที่ขัดแย้งกัน (Conflicting Role) หมายถึงกลไกไม่สามารถบรรลุประสิทธิผล ดังนั้นจึงต้องมีการปรับปรุงเพื่อเพิ่มศักยภาพต่อไป

โดยการเปรียบเทียบจะพิจารณาถึงบทบาทที่สอดคล้องต้องกัน (Commensulating Role) กับบทบาทที่ขัดแย้งกัน (Conflicting Role) กล่าวคือ ถ้าเปรียบเทียบบทบาททั้งสองแล้วเกิดผลวิเคราะห์ออกมาเป็นบทบาทที่ขัดแย้งกันก็มีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหรือพัฒนาต่อไป

ต่อไป ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมคำอธิบายการวิเคราะห์กลไก การจัดการผลกระทบของแรงงานข้ามชาติไว้ใน
บทที่ 3 หัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูล

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี